

Prezident ČR Václav Havel na

Prezident České republiky Václav Havel absolvoval ve dnech 17. a 18. září první oficiální návštěvu Slovenska. Zpravodajství z této návštěvy podrobně zachytily všechny deníky a elektronická média, proto se měsíčník Česká beseda zaměří na méně publikované části návštěvy a jen připomene hlavní body jednání s prezidentem Slovenské republiky Rudolfem Schusterem.

Po jednání v Bratislavě si prezident Havel myslí, že dlouholeté majetkové spory po rozpadu Československa by mohly do konce roku skončit a nikdo by se necítil vítězem ani poraženým. Technická otázka by měla být uzavřena při nadcházejících návštěvách premiérů Mikuláše Dzurindy v Čechách a Miloše Zemana na Slovensku. "Končí etapa chladných vztahů a po loňských změnách na Slovensku a volbě prezidenta se otevírá prostor spolupráci, která by měla být přiměřenější pradávným vztahům," uvedl Václav Havel na společné tiskové konferenci v Bratislavě a dodal, že oba státy spolu s Polskem a Maďarskem patří do společné rodiny středoevropských zemí, které se chtějí podílet na integračních procesech. Prezidenti obou republik

devším Košice vždy měly blíže k Praze než k Bratislavě, ale zapomenut zůstal fakt, že bývalý primátor a dnes prezident Schuster "oživil" centrum města a dal možnost Košičanům radovat se z různých akcí. Český prezident uvedl na margo návštěvy Košic, o níž požádal svůj prezidentský protějšek, že na něho Košice působí jako evropské město, kde spolu tolerantně žijí lidé různých přesvědčení, náboženství, národností. "Přijetí, kterého se mi dnes dostalo, předčilo všechna má očekávání. Mám dojem, že kdykoliv budu otráven politickou situací v České republice, přijedu nacerpat do Košic trochu naděje," řekl na nezvyklé tiskové besedě za bouřlivého potlesku.

"Bratislava je na státní návštěvy zvyklá, pro ně to není tak velká událost. A je mnoho jiných historických důvodů, proč jsem řekl, že vlnější přijímán v Košicích než v Bratislavě. Mně nepřísluší ty důvody zkoumat. Pro mě z toho vyplývá jediné - že jezdím rád do Košic," vyjádřil se prezident Havel krátce před setkáním s krajany. Cestou na Bankov, kde se konalo setkání s krajany, navštívili Havlovi Schustrové v jejich vile. Jak oba prezidenti později oznámili, při "drienkoviči," specialitě slovenského prezidenta, si potykali.

◀ Na veřejné tiskové konferenci.

jednali také o možném společném řešení problému romské menšiny.

Prezident R. Schuster odevzdal v Bratislavě svému českému protějšku cenu sv. Vojtěcha.

Košičané reagovali na prezidentskou návštěvu nepoměrně vřeleji a srdečněji než Bratislaně. V Jakobově paláci, jenž byl v roce 1945 dočasným sídlem prezidenta Edvarda Beneše, odevzdal zastupující primátor Zdeněk Trebuša prezidentovi Havlovi originál grafického listu košického výtvarníka Eugena Króna, vydaného u příležitosti oficiální návštěvy T. G. Masaryka v Košicích v roce 1921. Odtud přes celou Mlýnskou, kolem domu sv. Alžběty, hrající fontány ke staré radnici, kde byla veřejná tisková beseda, oba prezidentské páry pozdravovaly nikým neorganizované stovky lidí. Hustý spalír zaskočil i ochranku českého prezidenta. Sem tam se objevily české vlajčky. Jistě, východní Slovensko a pře-

Cena svatého

Druhý den svého pobytu na Slovensku převzal český prezident Václav Havel v Primaciálním paláci v Bratislavě Cenu svatého Vojtěcha. Co o ni víme?

Cenu svatého Vojtěcha začala v 90. letech udělovat Kleineweversova nadace, jejímž zakladatelem je německý podnikatel stejného příjmení (letos se údajně dožil pozeňnaného věku 95 let). Cenu tvoří zlatá medaile s kopii historické pečete a umělecky vypracovaná pamětní listina v latinském jazyce.

Svatý Vojtěch pocházel ze slavného českého rodu Slavnikovců. Narodil se v roce 956 a zemřel mučednickou smrtí v roce 997. Do historie vstoupil jako jeden ze zakladatelů polského státu, ale své místo má i v českých dějinách. V moderní historiografii bývá označován za předchůdce iniciativ k sjednocení Evropy, když už před tisícem let přišel (s římským císařem Otou III.) s myšlenkou vytvoření východní - slovanské - části Svaté říše římské, jež měla zahrnovat území počínaje částí Německa na západě až po uherské země a Polsko na východě, to

◀ Desítky Košičanů žádaly autogram.

první oficiální návštěvě Slovenska

co lze udělat ve prospěch vašeho dobrého života v zemi, v níž žijete.

Zároveň musím říci, že něco už bylo vykonáno. Zákon o občanství, k němuž jsem měl od první chvíle určitě výhrady, byl - jak víte - nedávno novelizován. Zlepšil postavení Čechů, našich krajanů, speciálně na Slovensku, ale i daleko větší slovenské menšiny v Čechách. Možná nebyly vyřešeny problémy

solidaritou, s porozuměním, s přátelstvím. Návštěva Košic je pro mě zdrojem energie, povzbuzení, naděje a pakliže rozmožníte tento můj celkový zážitek, budu o to raději.

Předsedkyně ČSnS Marta Hrušová připomenula, že jsme novelizaci zákona o státním občanství ČR přijali s úlevou, protože nám pomůže vyřešit mnoho zejména citových a snad i hmotných problémů. Dále uvedla, že česká komunita na Slovensku je nejen početná, ale i různorodá a časem zcela určitě vydá o sobě svědectví. V budoucnu bude potřebné, abychom více prostoru věnovali vlastní seberealizaci. Poté prezidentovi Havlovi odevzdala dar ČSnS - obraz Rudolfa Fily, českého malíře tvořícího na Slovensku a paní Dagmar ručně malovaný hedvábný šál, která si ho hned přehodila okolo krku. Mimochodem, jeho převládající žlut perleťně doplňovala pařížskou modř kostýmku.

Setkání s krajaný

Na závěr své dvoudenní první oficiální návštěvy Slovenska se prezident Václav Havel v hotelu Bankov v košickém lesoparku setkal se zástupci Českého spolku na Slovensku a KOČR. Kromě předsedkyně a místopředsedkyně ČSnS na tomto setkání byly zastoupeny všechny regionální organizace ČSnS, mimo RO v Banské Bystrici - Zvolenu. Setkání prezident Havel uvedl slovy:

Jsem rád, že se s vámi mám možnost na chvíli setkat a zároveň musím říci, že je to pro mě setkání trochu zvláštní. Já jsem procestoval skoro celý svět a vždy součástí návštěv bylo setkání s našimi krajaný v dotyčné zemi. Poprvé v životě se setkávám s krajaný na Slovensku. Rád bych vyslechnul vaše názory na vlastní postavení, vaše problémy, nápady,

Při setkání s krajaný (zleva generální konzul Josef Byrtus, zprava manželka velvyslance Rudolfa Slánského).

Vojtěcha

znamená včetně Čech, Moravy, Slezska a Slovenska.

Cenu uděluje za zásluhy o sjednocení Evropy mezinárodní porota složená z významných osobností kulturních, společenských a církevních institucí všech zemí střední Evropy. Země vísegrádské čtyřky v ni mívají po třech zástupcích, jedním z nich většinou bývá velvyslanec dané země v Německu. Česká republika už má dva držitele této prestižní mezinárodní ceny, Slovensko zatím žádné (léto byl mezi kandidáty kardinál Tomko).

Cena svatého Vojtěcha je odevzdávána vždy v jiné zemi z rukou hlavy státu. Například v roce 1996 ji v polském Gniezdně (kde se nalézají pozůstatky svatého Vojtěcha, ale jeho hlava je uložena v Praze) převzal bývalý maďarský premiér József Antal, o rok později v Budapešti český kardinál Josef Tomášek a vloni v Magdeburku rakouský kardinál König. Pro udělování letošní ceny byla poprvé vybrána Bratislava.

JV

všechny. Jak jsem se přesvědčil v rozhovoru s panem prezidentem Schustrm i dalšími, vaše renomé, vaše postavení zde v Košicích, ale i na mnoha jiných místech Slovenska, odkud mnozí z vás přijeli, je velmi dobré a je velmi respektováno. Už dávno zřejmě neplatí taková ta zvláštní teze, že Češi žijící na Slovensku byli jacísi kolonizátoři a nerutní šafáři, pražským patronalistickým centrem dosazení místodržící. Naopak zdá se mi, že Češi zde žijící a mnozí v několikáté generaci, jsou těmi, kteří pomáhali Slovensku, pomáhali vychovávat inteligenci, pomáhali místnímu hospodářství a to je samozřejmě dobrá zpráva.

Z toho nevyplývá, že nemáte ty či ony problémy. Rád je vyslechnu, rád z toho vyvodím pro sebe také či onaké závěry. Zároveň bych ale nechtěl se vás vzbudit nějaké nadměrné iluze. Prezidentské pravomoci nejsou velké a teď se dokonce mluví o tom, že mají být výrazně omezeny. Já to mohu veřejně říci, budu to opakovat a apelovat na vládu či parlament. Ale sám konkrétně toho mnoho vykonat nemohu. Tim nechci říci, že máte mluvit jen o svých problémech. Možná máte naopak dobré zprávy a za ty vám budu obzvláště vděčen, neboť těch bývá málo v poslední době.

A kdybyste měli nějaké dobré zprávy, tak by celkově zapadly do celkově mé návštěvy Košic, která je bezvadná, protože se tu setkávám s vřelostí, se

Za košickou regionální organizací ČSnS samé dobré zprávy podávala MUDr. Dagmar Takáčová. Informovala o celé řadě různorodých aktivit, které mají dobrý ohlas nejen mezi členy spolku, ale též u ostatní veřejnosti. Předseda martinšské organizace Josef Vajdl připomenul citové vnímání českého občanství a nastínil problém cestování do ČR, resp. možnosti slevy pro důchodce. O situaci při vydávání měsíčníku Česká beseda, zejména o krizi v loňském roce, kdy z nedostatku finančních prostředků hrozilo přerušení vydávání tohoto jediného periodika ČSnS, hovořila Mgr. Helena Mišková. Dále připomenula jednu z hlavních podmínek zpomalení asimilace české komunity na Slovensku - vzdělávání dětí v českém jazyku v jakékoliv formě aspoň v českých reáliích v souvislosti s tím nutnou pomocí české strany. Za Bratislavany pozdravila prezidentský pár MUDr. Jana Nohelová.

Helena Mišková

Foto: Veronika Janušková a autorka